

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A cégtörvényességi felügyeleti eljárások rendszere a bírósági gyakorlat tükrében

Szerző:

dr. Ágoston Zoltán

Kaposvár, 2017. December 15.

Bevezetés

A cikkel áttekintést kívánok adni a cégtörvényességi felügyeleti eljárások rendszeréről, átfogó képet adva az eljárás alapjáról, céljáról, megindításának feltételeiről, a felszámolási eljárással való viszonyáról, a különleges törvényességi felügyeleti eljárásokról és az eljárás lehetséges kimeneteleiről.

A törvényességi felügyeleti eljárásokról általában

A törvényességi felügyeleti eljárást a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) VI. Fejezete tartalmazza, emellett a VII. Fejezet hatféle különleges törvényességi felügyeleti eljárást szabályoz.

Az eljárás a cégbejegyzési és változásbejegyzési eljáráshoz képest számos speciális vonást mutat. Ezek közül a leglényegesebbek az alábbiak:

Tágabb körű bizonyítás lehetséges, nemcsak okirati bizonyításnak, hanem a felek meghallgatásának is helye van.

Egyes esetekben az eljárás kontradiktórius (kérelemre indult, kétpólusú törvényességi felügyeleti eljárások).

A jogi képviselet nem kötelező. A törvényességi felügyeleti eljárás csak abban az esetben elektronikus nempertes eljárás, ha a kérelmező cég, vagy ugyan nem cég, de jogi képviselővel jár el. Emellett elektronikusan nyújthatja be a kérelmet bármely arra jogosult, jogi érdekét valószínűsítő elektronikus kapcsolattartásra nem köteles kérelmező, ha az elektronikus kapcsolattartást vállalja, így az eljárás egyes esetekben akár papír alapon is kezdeményezhető, szükség esetén a cégbíróság az iratokat postai úton kézbesíti.

Speciális illetékfizetési szabályok érvényesülnek, az eljárás kezdeményezésekor illetéket leróni nem kell, az illeték viseléséről az eljárás végén a bíróság határoz (Itv. 65. §).

Korlátozott nyilvánosság, az ügyben keletkezett iratok a jogerős cégbírósi intézkedéssel válnak csak nyilvánossá, továbbá akkor is, ha a cég a cégbírósi felhívására a törvényes működését helyreállította. Ha a kérelemre indult eljárásban a kérelmet a bíróság elutasítja, az ügy iratai nem válnak nyilvánossá.

A törvényességi felügyeleti eljárás alapja és célja

A Ctv. egyik célja a törvény preambuluma szerint biztosítani a közhiteles cégnyilvántartást és a cégadatok teljes körű nyilvánosságát a forgalom biztonsága, a hitelezői érdekek és más közérdek védelme céljából.

A közhiteles és nyilvános cégnyilvántartás megteremti annak a lehetőségét, hogy bármely jogalany naprakész információt szerezzen a gazdasági élet szereplőiről. A közhitelesség maga után vonja a közhiteles információban jóhiszeműen bízó személyek védelmének szükségességét, az a gazdasági forgalom biztonságát szavatoló egyik legfontosabb állami eszköz. Erre figyelemmel elengedhetetlen azon eljárás kereteinek a megléte, amely a közhiteles cégnyilvántartásba bejegyzett téves adatok kiigazítását és a cégek törvényes működésének kikényszerítését lehetővé teszi. Erre hivatott a Ctv. VI. és VII. Fejezetében szabályozott törvényességi felügyeleti eljárás, amelyet a Ctv. a cégbírósi hatáskörébe utal.

Az Alkotmánybíróság 30/1994. (V. 20.) AB határozatban foglalkozott a bírósági cégnyilvántartásról és a cégek törvényességi felügyeletéről szóló 1989. évi 23. törvényerejű rendelet szerinti törvényességi felügyeleti eljárással, megállapításaival a Ctv. által szabályozott törvényességi felügyeleti eljárás tekintetében is helytállóan foglalja össze a törvényességi felügyelet alapját: „A törvényességi felügyelettel az állam biztosítja, hogy az ezáltal érintett jogalanyok jogaik gyakorlása és kötelezettségeik teljesítése során a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően járjanak el, működésük feleljen meg a hatályos jogszabályok előírásainak. A jogalkotó azzal, hogy a jogalanyok meghatározott eljárásait a törvényességi felügyelet hatálya alá rendelte, a jogalanyok magánjogi viszonyait a közérdek adott viszonyokban való fontosságára tekintettel és érvényre juttatása érdekében közjogilag is relevánssá változtatta. A gazdaságban a forgalom biztonságának, harmadik személyek védelmének követelménye és fogyasztóvédelmi szempontok alapján a gazdálkodó

szervezetek létrejötte, működésének állam általi felügyelete fokozottabban érvényesül, mint a polgári jog egyéb területein. Ezért a közjogi jelleg (az alapjául szolgáló jogviszonyok magánjogi természetének ellenére) e jogalanyok vonatkozásában is erősebb, mint a pusztán polgári jogi jogviszonyokban működő jogalanyok esetén.”

A törvényességi felügyeleti eljárás célja a hatályos Ctv. szerint az, hogy a cégbíróság intézkedéseivel a cég törvényes működését kikényszerítése a cégnyilvántartás közhitelességének biztosítása érdekében. Ugyan a törvényességi felügyeleti eljárás olyan személy kérelmére is megindulhat, aki az eljárás lefolytatásához fűződő jogi érdekét valószínűsíti, azonban az eljárás ebben az esetben is a fenti keretek között marad, kizárólag a cég törvényes működésének vizsgálatára és a törvényes működés kikényszerítésére korlátozódik, nem szolgálhatja az egyéni igényérvényesítést, az egyéni jog- vagy érdeksérelem orvoslását (BDT2015. 3287.).

A törvényességi felügyeleti hatáskör a cégjegyzékbe bejegyzett vagy bejegyzésüket kérő cégek felett áll fenn. Nem terjed ki a cégbíróság törvényességi felügyeleti jogköre az olyan „előtársaságokra”, melyek bejegyzésüket még nem kérték, vagy amelyek cégbejegyzési kérelmüket a jogszabályi előírások betartásával visszavonták, továbbá a cégjegyzékből már jogerősen törölt cégekre sem (EBH2002. 665.), mivel a törléssel a cég jogképessége, jogalanyisága elenyészik, így fogalmilag kizárt a volt jogalany rászorítása a törvényes működésre. Egyes esetekben a törvényességi felügyeleti jogkör nemcsak cégekkel szemben áll fenn, hanem a cég tagjával, vezető tisztségviselőjével szemben is, ebben az esetben a cégbíróság nem a törvényességi felügyelettel érintett céggel, hanem a tagjával, illetőleg a vezető tisztségviselőjével szemben alkalmaz törvényességi felügyeleti intézkedést (pl. a törvényességi felügyeleti eljárásra okot adó vezető tisztségviselőt 100.000,- Ft-tól 10 millió Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtja a Ctv. 81. § (1) bekezdés b) pontja alapján).

A törvényességi felügyeleti eljárás és a felszámolási eljárás

A cég felszámolás alá kerülése nem indokolja a folyamatban lévő törvényességi felügyeleti eljárás megszüntetését, illetve nem akadályozza törvényességi felügyeleti eljárás elrendelését. Ennek oka, hogy a cégbíróság törvényességi felügyeleti jogköre a cég felszámolása alatt is érvényesül. A

felszámolási eljárás folyamatban léte alatt is az eljárásra okot adó jogsértés megjelölésével a cégbíróságnak fel kell hívnia a céget nyilatkozattételre, illetőleg a törvénysértő állapot megszüntetésére. Az eljárás megszüntetésére akkor kerülhet sor, ha a cég az eljárás során a törvényes működését helyreállította, és így vele szemben a törvényességi felügyeleti intézkedés alkalmazásának feltételei már nem állnak fenn (BDT2016. 3534.). A felszámolás elrendelése csak akkor ad okot a törvényességi felügyeleti eljárás megszüntetésére, ha az ezzel összefüggő változások bejegyzésével a törvényes működés helyreáll. Ha a cégjegyzékből olyan adat hiányzik, aminek nyilvántartása kötelező, az eljárást folytatni kell (BDT2014. 3185.).

A törvényességi felügyeleti eljárás megindulása, eljárás hivatalból vagy kérelemre

A Ctv. 74. § (1) bekezdés értelmében törvényességi felügyeleti eljárásnak akkor van helye, ha

- a) a létesítő okirat vagy annak módosítása, illetve a cégjegyzékbe bejegyzett adat a bejegyzést megelőzően már fennálló ok folytán törvénysértő,
- b) a cégjegyzékbe bejegyzett adat a bejegyzést követően keletkezett ok miatt törvénysértő,
- c) a létesítő okirat vagy annak módosítása, illetve a cégjegyzék nem tartalmazza azt, amit a cégre vonatkozó jogszabályok kötelezően előírnak,
- d) a cég a működése során nem tartja be a szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve a létesítő okiratában foglaltakat,
- e) törvény a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kötelezővé teszi.

Az eljárás lehet egypólusú vagy kétpólusú, ez attól függ, hogy a cégbíróság az eljárást hivatalból vagy kérelemre indítja meg. Kérelemre akkor indulhat meg az eljárás, ha a kérelmező az ehhez fűződő jogi érdekét valószínűsíti és azt a cégbíróság megállapítja. Amennyiben a cégbíróság a kérelmezőnél a jogi érdek hiányát állapítja meg, a kérelmet elutasítja. Az eljárás ebben az esetben is megindulhat, ha a cégbíróság az egyébként elutasított kérelemből törvényességi felügyeleti eljárás megindítására okot adó körülményről szerez tudomást. Ebben az esetben a cégbíróság az

eljárást hivatalból lefolytatja (BDT2015. 3303.). A jogalkotó a hivatalbóli eljárást tekinti elsődlegesnek, mivel a cégbíróságnak hivatalból kell biztosítani a cégek törvényes működését, amit csak kiegészít a kérelemre történő eljárás lehetősége.

Hivatalból törvényességi felügyeleti eljárás akkor indul, ha a cégbíróság a törvényességi felügyeleti eljárásra okot adó körülményt saját eljárása során észleli, azt más bíróság kezdeményezi, vagy a cégbíróság olyan személy beadványából szerez tudomást a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatásának szükségességéről, aki nem kíván, vagy nem jogosult törvényességi felügyeleti eljárásban kérelmezőként részt venni.

Kérelemre abban az esetben indulhat meg a törvényességi felügyeleti eljárás, ha lefolytatását az ügyész, a cég tevékenységének ellenőrzésére jogosult hatóság vagy gazdasági, szakmai kamara jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése körében, vagy más kéri, amennyiben az eljárás lefolytatásához jogi érdeke fűződik és e jogi érdeket valószínűsíti.

A hivatalbóli eljárás megindításának mérlegelésekor a törvénytörő működés vizsgálata, a kérelem vizsgálatakor pedig a jogi érdek megítélése a leglényegesebb szempont. Hivatalbóli eljárás csak akkor indokolt, ha a cégbíróságnak tudomása van konkrét jogsértő működésről. Adott esetben önmagában az a körülmény, hogy a cég tagjai akarat-elhatározásától függő határozatán, jogügyletén alapuló változásbejegyzési kérelem elutasítását követően újabb, azonos tartalmú változásbejegyzési kérelmet nem nyújt be, nem alapozza meg a cégbíróság hivatalbóli törvényességi felügyeleti eljárását (BDT2012. 2757.). Tehát az eljárást kizárólag a Ctv. fenti 74. § (1) bekezdésében foglalt esetek fennállása esetén lehet megindítani. A Ctv. 74. § (1) bekezdés a) és c) pontjai szerint törvényességi felügyeleti eljáráshoz vezet, ha a létesítő okirat vagy módosítása törvénytörő. A létesítő okirat és a módosító okirat vonatkozásában csak a cég szempontjából joghatást kiváltó okiratokat tekinthető ilyennek, a módosításra figyelemmel készített egységes szerkezetű létesítő okiratot - mint technikai jellegű okiratot - nem (BDT2017. 3668.).

A kérelemre indult eljárásban a kérelmező vonatkozásában a jogi érdek akkor állapítható meg, ha az eljárás eredménye a kérelmező jogviszonyára közvetlenül kihat. Nem képezheti az eljárás tárgyát a cég gazdálkodásának és döntéseinek gazdasági, célszerűségi szempontból való felülvizsgálata (BDT2014. 3168.).

Az eljárás menete

Az eljárás menete is különböző aszerint, hogy hivatalból vagy kérelemre indult, továbbá speciális szabályok érvényesülnek, ha az eljárás cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelem elbírálásával egyidejűleg folyik.

A cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását az arra okot adó körülményről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, illetve az arra okot adó körülmény bekövetkezésétől számított egyéves jogvesztő határidőn belül lehet kérni. Ha a cég valamely jogszabálysértő helyzetet vagy állapotot nem szüntet meg, az eljárás megindítása mindaddig kérhető, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll.

Az eljárás megindítása esetén a cégbíróság végzéssel a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel és az eljárás alapjául szolgáló jogszabálysértés pontos megjelölésével felhívja a céget, hogy legfeljebb harmincnapos határidőn belül írásban nyilatkozzon arról, hogy vitatja-e a kérelemben, illetve a végzésben foglaltakat, illetve ha nem vitatja a kérelemben vagy a végzésben foglaltakat, úgy a törvénytörtő állapotot szüntesse meg. A cégbíróság által szabott határidő a cég kérelmére egyszer meghosszabbítható. Mind a hivatalból, mind a kérelemre folytatott eljárás a bíróság felhívó végzésének meghozatalával indul meg. (BH2016. 180.).

Az eljárásban a cégbíróság a kérelmezőt, a cég képviselőjét, tagját személyesen meghallgathatja vagy tőlük írásbeli nyilatkozatot kérhet. Szükség esetén megkeresi a személyiadat- és lakcímnnyilvántartó szervet és hivatalból is beszerzi az írásbeli bizonyítékokat, illetve tisztázza azokat a körülményeket, adatokat és tényeket, amelyek a jogszabálysértő állapot megszüntetéséhez szükségesek.

A cégbíróság a bizonyítékok beszerzését és a tényállás feltárását követően hozza meg érdemi határozatát, amelyben

- a hivatalból indult eljárást megszünteti, ha az eljárás eredményeként a cég a törvénytörtő állapotot megszüntette, illetve a törvényes működését helyreállította, vagy azt állapítja meg, hogy a törvénytörtő állapot nem áll fenn,
- a kérelmet elutasítja, ha megállapítja, hogy a kérelemben jelzett jogsértés nem áll fenn,

- amennyiben a jogsértő működést megállapítja, cégtörvényességi felügyeleti intézkedést hoz.

Cégtörvényességi felügyeleti intézkedésként

- a céget - valamint a vezető tisztségviselőt, ha az eljárásra okot adott - 100 000 Ft-tól 10 millió Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtja,
- megsemmisíti a cég által hozott jogszabálysértő vagy a cég létesítő okiratába ütköző határozatot és szükség esetén megfelelő határidő kitűzésével új határozat hozatalát írja elő,
- ha a cég törvényes működése a legfőbb szervének összehívásával előreláthatólag helyreállítható, összehívja a cég legfőbb szervét, vagy ennek a feladatnak a végrehajtására - a cég költségére - megfelelő személyt vagy szervezetet rendel ki,
- ha a cég működése törvényességének helyreállítása más módon nem biztosítható legfeljebb kilencven napra felügyelőbiztost rendel ki.

A cégbíróság a fenti intézkedéseket együttesen, a pénzbírság intézkedést ismételtén is alkalmazhatja.

A cégbíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az adott jogszabálysértő helyzet kiküszöbölésére melyik intézkedés a legcélravezetőbb. A cégbíróság azt mérlegeli, hogy a törvényesség biztosítása érdekében melyik az eset körülményeinek legmegfelelőbb intézkedés a gazdasági forgalom törvényességének biztosítása, a jogbiztonság és a forgalombiztonság szempontjának érvényre juttatása érdekében (30/1994. (V. 20.) AB határozat).

Ha az intézkedés eredményre nem vezetett, a cégbíróság az eljárást tovább folytatja, az egyes intézkedéseit egymást követően legfeljebb hat hónapon belül hozza meg. Ha a cég nem tesz eleget a törvénysértő állapot megszüntetése kapcsán az előírt változásbejegyzési kérelem előterjesztésére vonatkozó kötelezettségének, a cégbíróság az alkalmazható intézkedések mellett a jogszabálysértő adatot hivatalból törölheti a cégjegyzékből.

Ha a törvényes működés az alkalmazott intézkedések ellenére sem áll helyre, illetve nem következik be, a cégbíróság a céget eltiltja a további működéstől, egyben megszüntnek nyilvánítja, és kezdeményezi a cég felszámolását, vagy elrendeli a kénysztörzési eljárást. A cég megszüntnek nyilvánítása ultima ratio jellegű intézkedési lehetőségként a legvégső eszköz a cégbíróság kezében, amelynél már nem a törvényes működés helyreállítása vagy kikényszerítése, hanem a törvénysértően működő cég forgalomból való kivonása a cél. A hivatalból indult törvényességi felügyeleti eljárásban hozott érdemi határozatokkal szemben a cég jogorvoslással élhet.

A fenti általános eljárásrend kérelemre indult eljárásban kiegészül azzal, hogy a keletkezett iratokat (beadványokat, határozatokat) a cégbíróság megküldi a kérelmezőnek, illetve a cégnek, akik a törvényességi felügyeleti eljárásban az abban foglaltakra nyilatkozatot tehetnek, ezáltal az eljárás kontradiktórium jellegű. A kérelmező az eljárás során rendelkezési jogát gyakorolhatja, a kérelmet bármikor visszavonhatja. Ilyen esetben a cégbíróság az eljárást megszünteti, az eljárás során felmerült költségekről a Pp. általános szabályai szerint határoz. A kérelmező annyiban nem teljes egészében maga ura az ügynek, hogy a kérelem visszavonását és az eljárás megszüntetését követően a cégbíróság az eljárást hivatalból megindíthatja, ha a törvényességi felügyeleti eljárásnak hivatalból is helye van. A kérelemre indult eljárásban meghozott érdemi határozatokkal szemben a felek jogorvoslással élhetnek.

A cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelem elbírálásával egyidejűleg folytatott törvényességi felügyeleti eljárás specialitása, hogy a bejegyzési kérelem tárgyához kapcsolódóan hivatalból nem indítható meg. Kérelemre az eljárás - az egyéb feltételek fennállása esetén - megindul, ilyenkor a cégbíróság a bejegyzési kérelemről és a törvényességi felügyeleti kérelemről együttesen dönt. A bejegyzési kérelem vonatkozásában a törvényességi felügyeleti kérelemmel érintett körben nincs helye részbeni elutasításának. A bejegyzési kérelemnek helyt adó és ezáltal a törvényességi felügyeleti kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, a kérelmező azonban pert indíthat a cégbejegyzést (változásbejegyzést) elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránt.

A különleges törvényességi felügyeleti eljárások

A Ctv. VII. Fejezetében hatféle különleges törvényességi felügyeleti eljárást szabályoz:

A cégbíróság a cég működését felfüggeszti és részére **zárgondnokot rendel**, ha hivatalos tudomására jut, hogy a cég vagy annak tagja nemzetközi jogi kötelezettségen alapuló, illetve uniós jogi aktusok vagy intézkedések által elrendelt pénzügyi vagy vagyoni korlátozó intézkedés hatálya alá tartozik. A cégbíróság a zárgondnokot felmenti, a zárgondnok részére munkadíjat állapít meg és a cég működése felfüggesztését megszünteti, ha az intézkedés oka fogyottá vált. Az eljárás alapja az Európai Unió által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, valamint ehhez kapcsolódóan egyes törvények módosításáról 2007. évi CLXXX. Törvény. Az azonban szabályozatlan, hogy az intézkedés oka fogyottá válását elegendő-e, ha maga a cég vagy annak tagja jelenti be, vagy azt csak a pénzügyi vagy vagyoni intézkedés foganatosításáért felelős szerv teheti meg. Ugyanígy nem találunk a Ctv.-ben vagy más jogszabályban rendelkezést a zárgondnok munkadíjának megállapítására, annak mértéke és viselése. Álláspontom szerint e körben a törvényességi felügyeleti eljárás sajátosságait szem előtt tartva a Pp. szabályait kell megfelelően alkalmazni a Ctv. 72. § (2) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján azzal, hogy az zárgondnokra az ügygondnokra vonatkozó rendelkezéseket lehet célszerű megfelelően alkalmazni, a cég vagy tagja által tett bejelentés körében pedig a Ctv. 72. § (3) bekezdése és a 80. § (2) bekezdése szerint bizonyítást kell lefolytatni, amelyben hivatalbóli bizonyításnak is helye van.

A cégbíróság **más hatóság eljárásának lefolytatását kezdeményezi**, ha azt a cég jogszabálysértő működése vagy a vezető tisztségviselők jogellenes tevékenysége miatt a tagok érdekeinek, illetve a hitelezők jogainak védelme céljából szükségesnek látja. A kezdeményezett eljárást lefolytató hatóság harminc napon belül köteles tájékoztatni a cégbíróságot arról, hogy az eljárást megindította-e, a későbbiekben pedig a megindított eljárás befejezéséről, illetve a megtett intézkedésekről is. Az eljárás célja, hogy a törvényes működés helyreálljon illetve bekövetkezzen akkor is, ha ahhoz olyan intézkedés szükséges, amelynek megtételére a cégbíróság nem rendelkezik hatáskörrel. A Ctv. nem tartalmaz külön szabályokat az eljárásra nézve, ezért a törvényességi felügyeleti eljárás Ctv. VI. Fejezete szerinti általános szabályokat és a Pp. rendelkezéseit alapul véve az eljárás céljából arra lehet következtetni, hogy az eljárás indulhat kérelemre vagy hivatalból is.

Ha a cég a **beszámoló letétbe helyezési, illetve közzétételi kötelezettségének** az alkalmazott adójogi jogkövetkezmények ellenére sem tett eleget, az adóhatóság erről elektronikus úton haladéktalanul értesíti a cégbíróságot. A cégbíróság az állami adóhatóság értesítése alapján hivatalból jár el. legkésőbb az állami adóhatóság elektronikus értesítésének érkezésétől számított húsz munkanapon belül, ha a cég mulasztását megállapította, a céget megszüntnek nyilvánítja és felügyeleti illeték megfizetésére kötelezi. A cég megszüntnek nyilvánítására irányuló eljárást abban az esetben kell megszüntetni, ha az eljárás alatt az adóhatóság a legkésőbb a céget megszüntnek nyilvánító végzés jogerőre emelkedésének napja előtt arról értesíti a cégbíróságot, hogy a cég a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének utóbb eleget tett. A cégnek a végzés jogerőre emelkedését követően nincs lehetősége a kötelezettségét pótolni, így ez a „határidő” jogvesztő, elmulasztása esetében igazolásnak sincs helye. Az eljárásban külön bizonyításnak nincs helye, kizárólag az a tény bír relevanciával, hogy a cég a beszámoló letétbe helyezési, illetve közzétételi kötelezettségének nem tett eleget, illetve az is, ha az adóhatóság a cégbíróság végzésének jogerőre emelkedése előtti értesítésében közli a cégbírósággal, hogy a cég kötelezettségének utóbb eleget tett.

Ha a **cégjegyzékébe bejegyzett személy** a cég vezető tisztségviselőjétől írásban kérte a céggel fennálló jogviszonya megszűnésének a cégbírósághoz történő bejelentését, ez azonban nem történt meg és a kérelmező igazolja, hogy a vezető tisztségviselő bejelentési kötelezettségének a felhívást követő hatvan napon belül nem tett eleget, kérelmére törvényességi felügyeleti eljárást folytat le a cégbíróság a kérelmező **cégjegyzékből való törlése iránt**. Az eljárás lefolytatását a kézbesítési megbízott is kérheti, amennyiben igazolja, hogy a külföldi tagot tájékoztatta a megbízatásról történt lemondásáról, és írásban felhívta, hogy gondoskodjon másik kézbesítési megbízott állításáról, azonban új kézbesítési megbízott kijelölésére az értesítést követő hatvan napon belül nem került sor, vagy a lemondást tartalmazó okirat külföldre nem volt kézbesíthető. Ha a cégbíróság a kérelmezőt törli a cégjegyzékből, ezzel egyidejűleg hivatalból törvényességi felügyeleti eljárást indít a törvényes működés helyreállítása érdekében.

Ha a **cég a székhelyén, illetve telephelyén, fióktelepén nem található**, és a cég képviselőire jogosult személyek lakóhelye is ismeretlen vagy kézbesítési megbízottjuk sem fellelhető, a cég ismeretlen székhelyű cégnek minősül. Ebben az esetben a cégbíróság a megszüntetési eljárást megindítja és a cég cégjegyzékbe bejegyzett tagjait közvetlenül megkeresi vagy szükség esetén a Céglépcsőben közzétett hirdetményben felhívja, hogy a cég törvényes működéséhez szükséges

intézkedéseket hatvan napon belül tegyék meg. A törvényes működés helyreállítása érdekében a tagok a cég legfőbb szervének összehívására is jogosultak. A cég székhelyére, működésére, vezető tisztségviselőire vonatkozó érdemi bejelentés esetén a cégbíróság felhívja a cég képviselőjét a szükséges változásbejegyzési kérelem benyújtására. Ha a felhívás eredményes, a cégbíróság az eljárást megszünteti. Ha a cég a változásbejegyzési kérelmet határidőben nem nyújtja be vagy a cégbíróság intézkedése egyébként nem vezetett eredményre, a cégbíróság az eljárást megszünteti, és a céget megszüntnek nyilvánítja. A cég székhelyével kapcsolatban nemcsak különleges törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezhető, hanem pl. a cégtábla hiányára vagy kézbesítés megghiúsulására alapítottan az általános szabályok szerinti törvényességi felügyeleti eljárás elrendelhető. Ezért ha cég székhelyével kapcsolatos bejelentés, törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása iránti kérelem érkezik, a cégbíróságnak mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy a beadvány előterjesztője az ismeretlen székhelyű cég megszüntetésére irányuló különleges törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kívánja-e vagy a Ctv. VI. Fejezete szerinti általános törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását kéri. A két eljárási típusra vonatkozó szabályok a konkrét eljárásban nem keveredhetnek (Fővárosi Ítéltábla 10.Cgtf.43.816/2010/2.).

Az adószámtörléssel érintett cég megszüntnek nyilvánítására irányuló eljárásban a cégbíróság hivatalból jár el. Az eljárás azzal indul, hogy az adóhatóság arról értesíti a cégbíróságot, hogy cég adószáma jogerősen törlésre került. Mivel az adószám hiánya a jogszerű gazdasági működést lehetetlenné teszi, a cégbíróság az adóhatóság értesítését követő húsz munkanapon belül a céget megszüntnek nyilvánítja. A cégbíróság az eljárást hivatalból megszünteti, ha tudomására jut, hogy az adóhatóság az adószám törléséről szóló határozatát visszavonta, megsemmisítette vagy azt a bíróság hatályon kívül helyezte. Fennáll a lehetősége, hogy a cég megszüntnek nyilvánítását és cégjegyzékből való jogerős törlését követően az adóhatóság a cég adószámának törlését elrendelő jogerős határozatot. Ebben az esetben a Pp. perújításra vonatkozó szabályainak megfelelő alkalmazásával állítható helyre a cég jogalanyisága és biztosítható a további működése.

Források

- A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény
- Nagykomentár a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvényhez dr. Bánki-Horváth Mária, dr. Bodor Mária Zsuzsanna, dr. Gál Judit, dr. Koday Zsuzsanna, dr. Rózsa Éva, dr. Vezekényi Ursula, Budapest, 2016 © Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2016
- A hivatkozott bírósági határozatok